

GILLES CHABENAT

Een zoeker op de draailier

Tekst: Dries Delrue Foto: Wino Evertz

Steeds vaker is Chabenat in onze gewesten. Uiteraard speelt hij concerten maar vooral komt hij naar hier om stages te leiden. Hij was eind november te Brussel en kwam in februari naar Belsele en Vlissingen voor een concert. Tussendoor gaf hij een workshop voor draailierspelers in Zeist. Hij vertelde ons over zijn vele activiteiten.

Daar hij geboren is in Centraal Frankrijk (1963) leek het hem vanzelfsprekend de draailier te leren bespelen. Het instrument is steeds vrij populair gebleven in die streek zodat het niet echt die folkrevival van de jaren '70 nodig had om te overleven. Het kreeg daardoor wel, net als elders, een stevige duw in de rug. Uiteraard is de basis van zijn spelen het traditionele repertoire geweest en nog steeds blijft dat repertoire hem boeien. Reeds op zijn 18de kreeg hij een 1ste prijs 'virtuositeit' op de wedstrijd in St. Chartier. Maar als adolescent liep Gilles hoog op met The Beatles, The Police en zo, en probeerde hij al vlug ook deze songs te spelen op zijn draailier. Dat is het begin geweest om de mogelijkheden van dat instrument met zijn vele snaren en tonen uit te testen. De grenzen van de draailier wil hij steeds verkennen en verleggen en die nieuwe mogelijkheden aanwenden in moderne muziekvormen. De laatste twintig jaar is aan verschillende nieuwe speeltechnieken hard gewerkt. Pionier hierin was die andere draailiervirtuoos Valentin Clastrier. Chabenat werkte verder op deze nieuwe technieken. Het is op dat technisch vlak dat hij op vele plaatsen stages geeft. Hoofddoel is draailierspelers te helpen die klank te bereiken die ze voor een bepaald muziekstuk of project nastreven. Hij vergelijkt zijn werk met dat van een kok. Naast de traditionele recepten probeert hij ook graag nieuwe gerechten met andere smaken uit.

Veel gevraagde gast

Heel vaak en in zeer verscheiden genres speelt Chabenat mee bij plaatopnames. Begin de jaren '90 begeleidde hij een twintigtal nummers op de omvangrijke *Anthologie de la chanson française-La Tradition* voor een vijftiental verschillende zangers en zangeressen waaronder Sylvie Berger en Gabriel Yacoub. Het is daar dat hij Yacoub, een zanger die hij erg bewondert, heeft ontmoet. Er is een samenwerking uit gegroeid die hen in de USA bracht. Als duo, Yacoub met zang en gitaar en Chabenat op draailier, maakten ze in 1996 een tournee door de VS. De draailier diende daarbij als een één-instrument-orkestje. Door verschillende soorten snaren en klankkleuren

van de draailier tegelijk te laten klinken, is het soms net of meerdere instrumenten te horen zijn. Daarom noemt Chabenat de draailier soms een traditionele synthesizer. Het duo toerde toen ook in Nederland. Vorig jaar nog was Chabenat te gast bij Yacoub in een programma te Quimper waarvoor Yacoub carte blanche had. Hij nodigde zeer verscheiden muzikanten uit, waaronder dus Chabenat en ook de Vlaamse zanger Ludo Van Deau (van Ambrozijn). Een mooi programma dat werd ingeblikt maar totnogtoe niet op cd is uitgegeven. Chabenat hoopt dat dit binnenkort gebeurt. Ook het programma in duo met Yacoub wordt op het eind van het jaar wellicht overgedaan.

Waar Chabenat het meest te zien en te horen is op het podium, is bij I Muvrini. Sinds 1992 al maakt hij deel uit van de begeleidingsgroep van I Muvrini. Verder speelde hij mee bij o.m. Carlo Rizzo, Kepa Junkera, Frédéric Paris, Värttinä... Hij is ook te horen op de jongste cd van tieneridool Jean-Jacques Goldman. Zijn draailier geeft een renaissanceklank bij de inleiding van een poprock chanson. Hij zegt graag mee te werken aan zo'n populaire muziek. Op die manier maken heel wat jongeren kennis met het voor hen vaak totaal onbekende instrument. Heel recent speelde hij ook mee op het nieuwste product van Hughes de Courson: *Lux Obscura*, een middeleeuws-electronisch project.

Zelf experimenteren

Op zijn eigen cd's en concerten zoekt hij steeds naar nieuwe invalshoeken voor de draailier. Alle vormen van muziek komen in aanmerking om er een aangepaste draailierklank voor te vinden. Zijn jongste tournee heet *Trame*. De cd hiervan is nog niet in de handel maar wordt op de concerten verkocht. Het is een samenwerking met de pianist Alain Bonnin die hij ook bij I Muvrini leerde kennen. Bonnin is in de jazz gevormd en begeleidde vaak Afrikaanse muzikanten in Parijs (o.m. Angélique Kidjo). Dit samenspelen geeft ook de draailier jazz-coloraties. Chabenat ziet het ook als een ontmoeting tussen de klassieke bourgeois-muziek

waarvoor de piano symbool staat en de oude volkse muziek die op draailier werd gespeeld. Op zijn laatste cd *Le traité des songes* laat hij zijn draailier samenklinken met rotatiepersen. Op de vraag naar zijn inspiratiebron daarvoor, vertelt hij over zijn jeugd. Chabenat woonde middenin Frankrijk in Saint-Amand-Montrond. Dat stadje is het centrum van de boekdrukkunst. Een derde van alle in Frankrijk gedrukte boeken worden daar gedrukt. Van kinds af aan hoorde Chabenat bijna dagelijks het zangerig ritmisch geluid van de rotatiepersen. Samen met Edouard Papazian die de persen bediende, combineerde hij deze geluiden met de draailier.

Wie vandaag de dag draailier zegt kan duidelijk niet om Chabenat heen. Hij is een zoekend pionier op het instrument en speelt virtuos. Voor wie niet anti-draailier is, is een concert van hem niet te missen.